

Lucrări în stil biedermeier în Colecția Muzeului Țării Crișurilor - Oradea

Agata CHIFOR*

Biedermeier Style Works in the European Art Gallery of Oradea "Țării Crișurilor" Museum Complex

- Abstract -

The study analyzes the most relevant Biedermeier style paintings from Oradea Museum Complex. The author highlights the contribution of Transylvanian artist Barabás Miklós, author of two portraits and of the famous work *Romanian Family going to fair*. This painting is the most important variant realised by the artist of the painting with the same theme and size from Budapest National Gallery. The painting was highly praised by contemporaries and it is considered the most beautiful ethnographic work of the era, but also of the artist's creation. The artist describes with realism and interest towards detail the picturesque costume of a famous Romanian free community from Marginimea Sibiului. The clothes of the old man resemble the clothing of the Dacians immortalized on the statues of Trajan's Forum and on the relieves of Trajan's Column, confirming the Latin origin of the Romanian people. From this point of view the artist's painting illustrates the talent to perform ethnic portraits, in the specific manner of the Romanticism. Made in 1879, *The Portrait of Baron Kemeny János* confirms the extraordinary portraiture talent of the author.

The Portrait of a woman in blue belonging to the Austrian school of the XIX-th century can be placed in the same category. Biedermeier specific clothing is obvious in typology of dresses with oval neckline and gold jewelry. We notice the artist's skillfulness in the game of lights and shadows suggested in the shaping of the face (especially the eyes, nose and chin), shoulders and arms. Although realistic, the portrait is slightly conventional, reflecting the series of Biedermeier portraits that focuses more on the outward appearance of the model. The hairstyle and women's clothes are a valuable hint for dating the work in the period between 1840 -1845.

Keywords: Biedermeyer style painting in Transylvania, Barabas Miklos (1810-1898)

Stil artistic de tranziție specific Europei Centrale dezvoltat în intervalul dintre *Congresul de la Viena* (1815) și începutul revoluției de la 1848, *biedermeierul* a definit cultura și arta burgheză din prima jumătate a secolului al XIX-lea, corespunzătoare regimului absolutist instituit de cancelarul Metternich în Austria. În această perioadă de restrângere a libertăților burghezia își găsește refugiul în viața privată, artiștii realizând la comandă portrete, dar și

*Muzeul Țării Crișurilor Oradea, agatachifor@yahoo.com

imagini idilice ale confortului familial, ale sociabilității și micilor plăceri burgheze. În pictura *biedermeierului* predomină *portretele individuale* sau *de familie*, *scenele de gen* și *peisajele*. Stilul este realist, cu accent pe observarea riguroasă a modelului portretizat, dar și a peisajului natural, tablourile fiind adesea similare unor reproduceri fotografice. În același timp, artiștii idealizează cu plăcere în spiritul romantismului; înfrumusețând puțin subiectele, ei le conferă uneori accente idilice. Litografia e tot mai des folosită în ilustrarea cărților, iar tehnica acuarelei atinge un nou nivel¹. Așa cum consideră istoricul de artă Elena Popescu, spiritul romantic de tip *biedermeier* ca fenomen specific Europei Centrale va domina creația artistică românească dintre 1830-1860, prelungindu-se și în următoarele decenii ale secolului al XIX-lea². O personalitate reprezentativă care a asimilat creator în opera sa picturală elemente ale stilului *biedermeier* de inspirație vieneză este artistul maghiar de origine transilvăneană Barabás Miklós (1810-1898).

Originar din satul Mărcușa, județul Covasna, activ în Transilvania, dar și în Țara Românească, pictorul Barabás Miklós este considerat unul din cei mai importanți reprezentanți ai stilului *biedermeier* din Europa Centrală. Considerat unul din cei mai prolifici portretiști în stil *biedermeier*, artistul și-a început formația în Transilvania natală. În toamna anului 1816 se înscrie la colegiul reformat din Aiud, unde învață bazele desenului sub îndrumarea lui Szabó János. Barabás a fost de la început receptiv la cele mai diverse tehnici artistice: între anii 1825 și 1828 studiază desenul și litografia la Sibiu cu Franz Neuhauser (1763-1836), etapă în care realizează primele lucrări, iar în perioada 1828-1829 deprinde tehnica picturii în ulei de la pictorul italian Giovanni Gentilomo.

În perioada imediat următoare, cuprinsă între a doua jumătate a lui 1829 și începutul lui 1830, artistul își continuă studiile la Academia de Artă din Viena, unde se familiarizează cu *biedermeierul* vienez, frecventând cursurile de pictură istorică ale lui Johann Nepomuk Ender (1793-1854), un portretist foarte apreciat al epocii, dar și ale lui Karl Gsellhoffer (1779-1858) și Joseph Redl. Face cunoștință cu pictorii Markó Károly (1781-1860) și Brocky Károly (1807-1885) care i-au influențat creația portretistică. Învață tehnica guașei de la Beniczky Lajos (1810-1855), iar pe lângă pictorul Franz Schrotzberg (1811-1889) studiază tipologiile compoziționale folosite în arta portretului. Din vara anului 1830 și până în mai 1831 locuiește la Cluj unde își câștigă existența din predarea desenului și executarea unor comenzi de portrete pentru familiile nobiliare Bánffy, Teleki, Kemény, Rhédey. Aici se specializează în arta litografiei cu Barra Gábor (1799-1837), tehnică pe care o va duce la perfecțiune, aplicând-o inclusiv în seria de portrete consacrată revoluționarilor de la 1848.

În primăvara anului 1831 ajunge din nou la Sibiu, unde intră în legătură cu boierii munteni refugiați în urma războiului ruso-turc de la 1828. Aceștia l-au încurajat să meargă la București, asigurându-l că va găsi acolo o bună clientelă. Atras de perspectiva unor câștiguri

¹ <http://en.wikipedia.org/wiki/Biedermeier>; <http://www.visual-arts-cork.com/history-of-art/biedermeier.htm>; http://www.aeiou.at/aeiou.encyclop.bb452330htm;internal&action=_setlanguage.action?LANGUAGE=en <http://www.arte.tv/fr/le-style-biedermeier/1267530,CmC=1267542.html>; <http://www.larousse.fr/archives/peinture/page/108>

² Elena Popescu, *Mișu Popp-reprezentant al Academismului românesc-Pictura religioasă și pictura laică*, Ed. Altip, Alba-Iulia, 2007

materiale, artistul se stabilește la București în noiembrie 1831. Perioada petrecută în capitala Țării Românești (noiembrie 1831-iulie 1833) inaugurează o etapă de creație extrem de prolifică în care pictorul, sensibil la realitățile românești, realizează numeroase portrete oficiale la cererea elitei politice și intelectuale de la sud de Carpați: "pe urmă am umblat din casă în casă, unde m-au chemat pentru a face câte un portret, care mă făcură curând cunoscut"³. A frecventat importante familii boierești, care și-au comandat portrete miniaturale sau în mărime naturală. Artistul a realizat portrete pentru familia domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica și toate marile familii boierești: Ghica, Cantacuzino, Șușu, Filipescu, Câmpineanu, Văcărescu, Bălăceanu, Crețulescu, Rosetti, Oteleșteanu, Grădișteanu etc. Execută deopotrivă portrete ale pașoptiștilor români, precum și ale ofițerilor ruși stabiliți aici în urma tratatului de pace de la Adrianopol (este autorul portretului, deosebit de apreciat în epocă al generalului Kiseleff). La cererea poetului Ion Heliade Rădulescu pictează compoziția în ulei *Mihai Viteazul primind în vis îndemnurile de luptă ale Arhanghelului Mihail*. Portretele sale bucureștene se caracterizează printr-o remarcabilă precizie a desenului, un intens realism fizionomic și psihologic, alături de pitorescul și veridicitatea vestimentației, cu interes pentru redarea celor mai diferite materiale (dantelă, stofă, catifea, blană etc.) și accesorii vestimentare, domeniu în care atinge o măiestrie comparabilă cu cea a artiștilor flamanzi. Atras de pitorescul vieții urbane bucureștene, pictorul a realizat prin intermediul unor desene rapide în creion remarcabile tipologii etnice, umane și sociale: portrete de albanezi, figuri de țărani munteni, țigani etc. Așa cum consideră istoricul de artă Adrian Silvan Ionescu, ele dezvăluie fascinația pentru lumea orientală a pictorilor epocii, dar și "marile calități de desenator ale artistului în stilul romantismului incipient"⁴. Realizează deopotrivă acuarele și desene în care surprinde aspecte ale vieții provinciale bucureștene, schițe ce constituie începutul activității sale în domeniul picturii de gen. Însemnările memorialistice ale lui Barabás, traduse în română de istoricul Andrei Verres au valoare documentară și surprind contrastele Bucureștiului într-o epocă de tranziție de la mentalitatea orientală la cea occidentală⁵.

Între 1834-1835 își continuă formația în Italia; aici studiază la Academia de Arte Frumoase din Veneția cu Michelangelo Grigoletti (1801-1870), Ludovico Lipparini (1800 - 1856), Adeodato Malatesta (1806-1891), Giovanni Marchesi (1804-1835). La Veneția l-a întâlnit pe pictorul englez Wiliam Leighton Leitch (1804-1883) de la care a învățat tehnica acuarelei; împreună cu acesta călătorește la Bologna, Florența, Roma, Neapole, realizând numeroase studii în acuarelă după lucrările vechilor maeștri, dar și *vedutte* delicate inspirate de Lago Maggiore, Roma, Veneția, Tivoli etc. În Palatul Dogilor copiază tabloul lui Paolo Veronese - *Răpirea Europei*, lucrare cu care are mare succes la Budapesta. La Roma a beneficiat de sprijinul lui Markó Károly aflat aici.

În 1835 se stabilește la Pesta, devenind în scurt timp unul din cei mai cunoscuți

3 Apud Adrian Silvan Ionescu, *Mișcarea artistică oficială în România secolului al XIX-lea*, Noi Media Print, 2008, p. 26

4 *Ibidem*, p. 28

5 A. Verres, *Pictorul Barabas Miklos si românii (cu însemnările sale din 1833 despre viața bucureșteană*, Academia Română, Memoriile Secțiunii Literare, Seria III, Tom IV, Mem. 8, București, 1930

portrețiști ai vremii, cu rol important în dezvoltarea orașului ca centru artistic, fiind copleșit de comenzi și onoruri. Este unul din primii pictori maghiari care trăiește din exercitarea profesiunii sale. În iarna acestui an, cu medierea lui Szemere Miklós, Bajza József și a elitei intelectuale a perioadei reformiste adunate în jurul revistei "Aurora" primește noi comenzi de portrete. În 1836 este ales membru corespondent al Academiei Ungare, iar în 1859 membru deplin.

Între 1837-1838 revine în Transilvania; e prezent la Bonțida, Cluj, Târgu Mureș, unde pictează seria de desene și acuarele *Imagini ardelene*. Realizează, de asemenea portrete idilice de românce și ilustrații romantice pentru revista Heckenast, în care s-au editat cele mai multe desene ale sale. În 1840 artistul se stabilește definitiv la Budapesta, iar în 1841 se căsătorește cu Susanne Bois de Chesne⁶. Din această perioadă datează seria de acuarele *Imagini din Pesta*.

În calitatea de promotor al stilului *biedermeier*, Barabás a realizat la comandă un mare număr de portrete (picturi, miniaturi sau litografii) ale unor personalități contemporane ca împăratul Franz Jozsef (1852), Emanuil Gojdu (1844;1873), generalul Bem, Franz Liszt (1847), Teleki Sámuel etc. I-a portretizat pe toți reprezentanții maghiari ai revoluției de la 1848, inclusiv scriitori, poeți: Széchényi István (1836; 1860), Vörösmarty Mihaly, Arany János (1856), Kossuth, Görgey, Petöfi Sandor (1848, litografie) care i-a închinat una din poeziile sale. De la caz la caz, portretele sunt remarcabile prin expresivitate fizionomică, minuțiozitatea detaliilor vestimentare sau un pronunțat realism. În maniera specifică *biedermeierului*, unele portrete se definesc printr-o extraordinară senzație de autenticitate, care le conferă veridicitatea unor fotografii. Remarcabil în acest sens este *Portretul doamnei Pólya la 100 de ani* realizat în 1846, respectiv *Portretul doamnei Bittó István* (1874). Desenele și acuarelele sale se definesc printr-un colorit plăcut și capacitatea de sugestie a atmosferei (*Panker Victoria*, 1837; *Roza Teleki în atelier*, 1838; *Soția artistului*, 1844).

La inițiativa lui Barabás în 1861 se înființează Uniunea Artiștilor Plastici Maghiari, artistul devenind președintele și decanul de vârstă al acesteia. În 1862 își deschide și un atelier fotografic. În 1867 devine membru al parlamentului ungar, ca reprezentant al Pestei. În 1882 inițiază proiectul Galeriei Naționale a Ungariei, care se realizează peste 2 ani (1884). În 1883 e distins cu *Ordinul Coroana de Fier*, iar în 1896 primește medalia de aur la expoziția *Millennium*. Lucrările pictate după 1843 se definesc printr-o eleganță subtilă și delicată, rezultat al influenței călătoriilor din Germania, Franța și Anglia, unde a studiat opera lui

⁶ Szabo László, *Magyar festő művészet*, Budapest, 1916, p. 177-183; Fülep Lajos, *A Magyarországi művészet története*, Corvina Kiadó, 1970, p. 364-367; *Művészeti Kislexikon*, Akadémiai kiadó, 1973; Francis Claudon, *A romantika enciklopédiája*, Corvina kiadó, Paris, 1980; Zádor Anna, Genthon István, *Művészeti lexikon*, I, Budapest, 1981; János Mihály, *Catalog realizat cu ocazia Expoziției comemorative Barabas Miklos*, Sf. Gheorghe, 1998; V.Florea, Gh. Szekely, *Dicționar de artă universală*, 2002, p. 37, Iulia Mesea (coord.), *Pictori din Transilvania în centre artistice europene*, Biblioteca Brukenthal XVII, Sibiu, 2007, p.34, 131; Adrian Silvan Ionescu, *Mișcarea artistică oficială în România secolului al XIX-lea*, Noi Media Print, 2008, p. 26-29; Szoboda Dománszky Gabriella, Barabás Miklós, *Magyar Nemzeti Galéria*, 2009; <http://www.hung-art.hu/frames.html?magyar/b/barabas/>

Tibor Gerewich, Barabás Miklós, în *Enciclopedia Italiana*, http://www.treccani.it/enciclopedia/miklos-barabas_%28Enciclopedia-Italiana%29/

Thomas Lawrance.

Amintirea sejurului românesc al artistului este evidentă într-o serie de lucrări precum *Femeie româncă*, *Paznicul de vie*, dar și opera sa principală *Familie de români în drum spre târg*. Definitivat în 1844 și expus la Viena la expoziția din primăvara acestui an, acest tablou ce denotă maturitatea artistică a lui Barabás s-a bucurat de un mare succes atât la Viena, cât și la Pesta, devenind una din lucrările de referință ale Galeriei Naționale a Ungariei⁷. În anul 1844, când lucrarea a fost cumpărată, artistului i s-a plătit fabuloasa sumă de 276 zloți de argint și a fost considerată, pe bună dreptate, cea mai frumoasă scenă de gen a epocii⁸.

Muzeul Țării Crișurilor deține trei lucrări din diferite etape de creație datorate lui Barabás Miklos: o variantă de aceeași dimensiuni a lucrării *Familie de țărani români (sălișteni) mergând la târg* (c.1844) și două portrete: *Portretul baronului Kemény János* (1879), respectiv *Portretul lui Kossuth Lajos* (1885).

Tabloul *Familie de țărani sălișteni mergând la târg*⁹ (Fig.nr.1) din Colecția Muzeului Țării Crișurilor din Oradea este cea mai importantă variantă creată de artist a tabloului cu aceeași tematică și dimensiuni (1480x1190mm) aflat în Colecția Galeriei Naționale a Ungariei. Cunoscut și sub denumirea *Mocani sălișteni îndreptându-se spre târg*, tabloul în care se îmbină armonios *biedermeierul* cu *romantismul*, s-a aflat inițial în colecția Muzeului de Artă al României de unde a fost transferat în 1967 în colecția muzeului orădean. Tabloul a fost deosebit de apreciat de contemporani, fiind este considerat cea mai frumoasă lucrare de inspirație etnografică a epocii, dar și din creația artistului. În maniera specifică *biedermeierului*, lucrarea îmbină realismul detaliilor cu o ușoară tendință de idealizare, evidentă în redarea personajelor corelate cu un fragment de peisaj montan remarcabil prin frumusețe și impresia de autenticitate. Tabloul ilustrează o viziune etnografică și peisagistă specifică romantismului, reflectând interesul epocii pentru portretizarea etnică. Artistul redă într-un peisaj cu vegetație abundentă (copaci cu frunzișul minuțios redat), un grup de țărani români reprezentați în prim-plan, îmbrăcați în costume specifice regiunii Șăliște. Compoziția este alcătuită din cinci personaje dispuse piramidal, într-o expresivă alternanță a generațiilor, vârful piramidei constituindu-l tânăra femeie, călăre înveșmântată în alb. Un element de noutate este evidențierea femeii ca personaj principal, de maximă relevanță al tabloului, ea fiind singura redată într-o poziție dominantă; cei doi bărbați, de vârste diferite sunt amândoi orientați spre ea, având un rol secundar. Figura femeii nu este deosebit de individualizată, dar reflectă în maniera specifică picturii romantice o tipologie emblematică pentru femeile române. Postura nostalgică a personajului feminin definită prin grație în ținută și atitudine,

⁷ Barabás Miklós, *Vásárna menő román család*, cu titlul original *Erdélyi oláhok vásárna mennek (Români transilvăneni mergând la târg)*, 1843/1844, ulei pe pânză, 1380x1090mm, Galeria Națională a Ungariei, Budapesta

⁸ V.Drăguț, V.Florea, D.Grigorescu, M. Mihalache, *Pictura românească în imagini*, Edit. Meridiane, București, 1976, p. 140, Adrian Silvan Ionescu, *op.cit.*, p. 29; <http://www.hung-art.hu/vezetes/tajkepek/olah.html>

⁹ Registrul de pictură al M.T.C.: Barabás Miklós, *Familie de țărani sălișteni mergând la târg*, ulei pe pânză, 1480x1190mm, Transfer de la Muzeul de Artă al României, nesemnat, nedatat, inv. nr. 581, imagine reproducă în János Mihály, *Catalog realizat cu ocazia Expoziției comemorative Barabás Miklos*, Sf. Gheorghe, 1998, p.43

înconjurată cu tandrețe de cei doi bărbați este în acord cu sentimentalismul specific *biedermeierului*. În cadrul unei game cromatiche bazată pe un echilibru între tonurile calde și reci, femeia atrage privirea prin albul intens al maramei și cămășii. În dreapta grupului central, e redată izolat o femeie din cadrul grupului de călători. Desculță, ea s-a oprit pentru a se odihni; poartă rochie albă, catrință negru cu roșu, o fundă roșie cu trandafir în păr (element specific *biedermeierului* și *romantismului*) și își sprijină coșul în poală. În stânga tabloului, într-un plan mai îndepărtat e redată venind o altă femeie cu velitură albă pe cap, iar mai în față - un copil cu toiag în straie săliștene. Prin pitorescul subiectului, dar și naturalețea reprezentării, tabloul depășește impresia de încremenire excesivă specifică portretelor tradiționale în stil *biedermeier*.

Artistul descrie cu maximă acuratețe și exactitate iconografică portul specific țăranilor din Mărginimea Sibiului. Este evident că pentru realizarea acestui tablou i-a pozat o familie înstărită de oieri sălișteni, îmbrăcați în haine de sărbătoare, așa cum reiese și din veșmintele sătenilor redade minuțios și realist, ce reflectă cu acuratețe descriptivă portul specific Mărginimii Sibiului, remarcabil prin eleganța și sobrietatea ornamentației. Femeia reprezentată călare poartă o cămașă albă amplă prevăzută cu volane la mâneci, decorată cu motive discrete dispuse vertical pe mâneci, fustă albă simplă peste care se vede șorțul (catrință) în culori închise (negru-roșu). Poartă o maramă albă de pânză lungă înfășurată în jurul capului și gâtului-una din cele mai complicate tipuri de broboadă din țară¹⁰. Acest mod deosebit de aranjare a maramei, specific zonei Săliște este evident și în lucrarea lui Barabás (Fig.nr.2). Astfel, velitura capului, din țesătură fină de in de un alb imaculat acoperă integral coafura și gâtul femeii. Acest articol de vestimentație e purtat de obicei duminica sau în zilele de sărbătoare.

Cu toate că peisajul înverzit din fundal trimite la anotimpul verii, veșmintele bărbatului mai în vârstă descriu portul de iarnă al oierilor din Mărginime: ȋari din pănură subțire strânși pe picior, suman lung și gros, căciula ȋuguiată de miel purtată cu blana în exterior, opinci. Peste cămașa largă, poartă un chimir lat din piele, iar în mână ține un toiag de păstor. Căciula conică cu vârful ȋuguiat purtată de bărbatul mai în vârstă seamănă izbitor cu cea specifică vestimentației dacilor imortalizați în statuile din *Forul* și în basoreliefurile de pe *Columna lui Traian*, fiind alături de opinci și pantalonii strânși pe picior, un element de identitate etnică în cadrul vestimentației. În acest sens, este relevantă și o gravură executată după tablou apărută în numărul din 1848 al revistei maghiare *Iris*; reprezentarea este însoțită de versurile lui D.J. Siegl referitoare la lucrare ca aluzie la originea daco-romană a poporului român¹¹. Bărbatul mai tânăr poartă o pălărie de vară din fetru negru cu calotă sferică de care e legată o panglică roșie, aceeași cămașă albă cu mâneci ample, peste care se vede un brâu simplu de piele, o vestă cu blana în exterior, ȋari din pănură și opinci. Din acest punct de vedere, tabloul ilustrează talentul și capacitatea artistului de a realiza portrete etnice în maniera specifică epocii romantice.

¹⁰ Ilie Moise, Horst Klusch, *Portul popular din județul Sibiu*, Sibiu, 1978, p. 12-14; N. Iorga, *Scrieri despre artă*, 1968, p. 67; Hedvig Maria Formegiu, *Portul popular din România*, 1974, p. 182

¹¹ Francis Claudon, *A romantika enciklopédiája*, Corvina Kiado, Paris, 1980, p.365

Tabloul reflectă maniera specifică artistului prin claritatea academistă a desenului, extrem de minuțios, tratarea plată a culorii, finețea detaliilor și raporturi cromatice echilibrate. În stânga, în fundal se zăresc creștele învăluite în nori ale munților. Structura compozițională de factură clasică coexistă cu un desen minuțios și raporturi cromatice echilibrate.

Realizat în 1879, *Portretul baronului Kemény János* (Fig.nr.3)¹² se integrează în preocupările artistului de portretizare a elitelor și confirmă extraordinarul talent portretistic al autorului. Reprezentant al unei cunoscute familii nobiliare transilvănene, bărbatul de vârstă mijlocie, e redat bust cu mustață și barbă castanie. Poartă costum de culoare închisă, cravată de aceeași nuanță și cămașă albă. Stă pe un fotoliu cu profil specific *biedermeierului* cu tapiserie roșie. Fundalul neutru de nuanță brun, lipsa elementelor decorative orientează privirea asupra figurii ca element central în definirea modelului. Se remarcă în acest sens, măiestria clarobscurului concentrat asupra chipului expresiv, dar și capacitatea de a reda asemănarea fidelă, aproape fotografică cu modelul.

Realizat în 1885, *Portretul lui Kossuth* (1802-1894)¹³ este o imagine specifică *biedermeierului* a revoluționarului maghiar. Contemporan cu artistul, Kossuth avea 83 de ani în 1885 când i-a pozat lui Barabás. E redat monumental în prim-planul tabloului, cu mustață și barbă albă, ochi albaștri; poartă costum de culoare neagră cu vestă și papion de aceeași nuanță și cămașă albă. Și în acest caz, clarobscurul este concentrat asupra figurii portretizată extrem de realist (Fig.nr.4).

Toate cele trei lucrări analizate reflectă într-o manieră diferită atmosfera specifică *biedermeierului*. Rezultat al inspirației din spațiul românesc, lucrarea *Familie de țărani sălișteni mergând la târg* este un portret de grup al unei familii de oieri mărgineni, un excepțional document pictural etnico-etnografic în spiritul romantismului. Artistul descrie aici cu realism și interes pentru detaliu, portul renumit prin eleganță și frumusețe al acestei comunități de români liberi, imortalizați într-o imagine de familie idilică, ce pare ușor încremenită în spațiu și timp. Dispuse pe mai multe planuri de adâncime, personajele, lipsite de rigiditatea specifică portretelor de interior pozează pe fundalul unui peisaj transilvănean deosebit de pitoresc ce contribuie la atmosfera proprie tabloului. Deși par mai rigide, cele două portrete de interior se remarcă prin efectele picturale ale luminii ce evidențiază carnația, printr-un acut spirit de observație în redarea detaliilor fizionomice și vestimentare, redarea fidelă a modelului, care le conferă aceeași valoare documentar-iconografică specifică lucrărilor artistului și confirmă deosebita înzestrare pentru portret a acestuia.

Tot în categoria lucrărilor în stil *biedermeier* se încadrează și *Portretul unei femei*

12 Registrul de pictură al M.T.C: Barabás Miklós, Portretul baronului Kemény János, 1879, ulei / pânză, 734x575mm, semnat și datat dreapta lateral, cu negru Barabas 1879, Prov. Achiziție Bujanovics Ana, Valea lui Mihai, inv.704, reprod. în János Mihály, Catalog realizat cu ocazia expoziției comemorative Barabás Miklós, Sf. Gheorghe, 1998, p. 50, nr. cat. 163

13 Registrul de pictură al M.T.C.: Barabás Miklós, Portretul lui Kossuth Lajos, ulei pe pânză, 735x575mm, semnat lateral dreapta, cu negru Barabas M. 1885, Transfer de la Muzeul de Artă al României, inv. nr. 577, János Mihály, Catalog realizat cu ocazia expoziției comemorative Barabás Miklós, Sf. Gheorghe, 1998, p. 20

în albastru¹⁴(Fig.nr.5) atribuit școlii austriece din secolul al XIX-lea. Îmbrăcată într-o rochie albastră, femeia e redată în prim-plan; are o față ovală, fruntea înaltă complet descoperită. Părul pieptenat pe spate cu cărare la mijloc și buclele lungi răsucite cu fierul după moda burgheză a epocii atâră în față și încadrează chipul lateral, reflectând genul de coafură specific *biedermeierului*.

Vestimentația specifică *biedermeierului* este evidentă în tipologia rochiei cu decolteul oval, corsajul strâns în forma literei V de la care pornește fusta în formă de clopot ce subliniază talia de viespe, mânecile bufante exagerat de ample, atenția acordată bijuteriilor de aur (colier și cercei din aur), fără un interes deosebit pentru psihologia personajului¹⁵. Se remarcă abilitatea artistului în sugestia jocului de lumini și umbre, evident în modelarea feței (îndeosebi a ochilor, nasului și a bărbiei), a umerilor și brațelor, în redarea dantelei de la mâneci și a faldurilor rochiei. Deși realist, portretul este ușor convențional, reflectând genul producției portretistice de serie a *biedermeierului* ce pune accent prioritar pe aparența exterioară a modelului, redat static pe un fundal neutru. Coafura și vestimentația femeii sunt însă un indiciu valoros pentru datarea lucrării în jurul anilor 1840-1845.

¹⁴ Registrul de pictură al M.T.C.: Anonim austriac, Femeie în albastru, ulei pe pânză, 700x550mm, Prov. Sfatul popular al orașului Oradea, inv. 123

¹⁵ A. Nanu, Artă.Stil.Costum, Edit. Meridiane, 1976, p. 163; http://en.wikipedia.org/wiki/1840s_in_Western_fashion

Fig. nr. 1. Barabás Miklós, *Familie de țărani sălișteni mergând la târg*, ulei pe pânză, 1480x1190mm, Transfer de la Muzeul de Artă al României, nesemnat, nedatat, inv. nr. 581

Fig. nr. 2. Barabás Miklós, *Familie de țărani sălișteni mergând la târg*, detaliu

Fig. nr. 3. Barabás Miklós, *Portretul baronului Kemény János*, 1879, ulei / pânză, 734x575mm, semnat și datat dreapta lateral, cu negru Barabas 1879, Prov. Achiziție Bujanovics Ana, Valea lui Mihai, inv.704

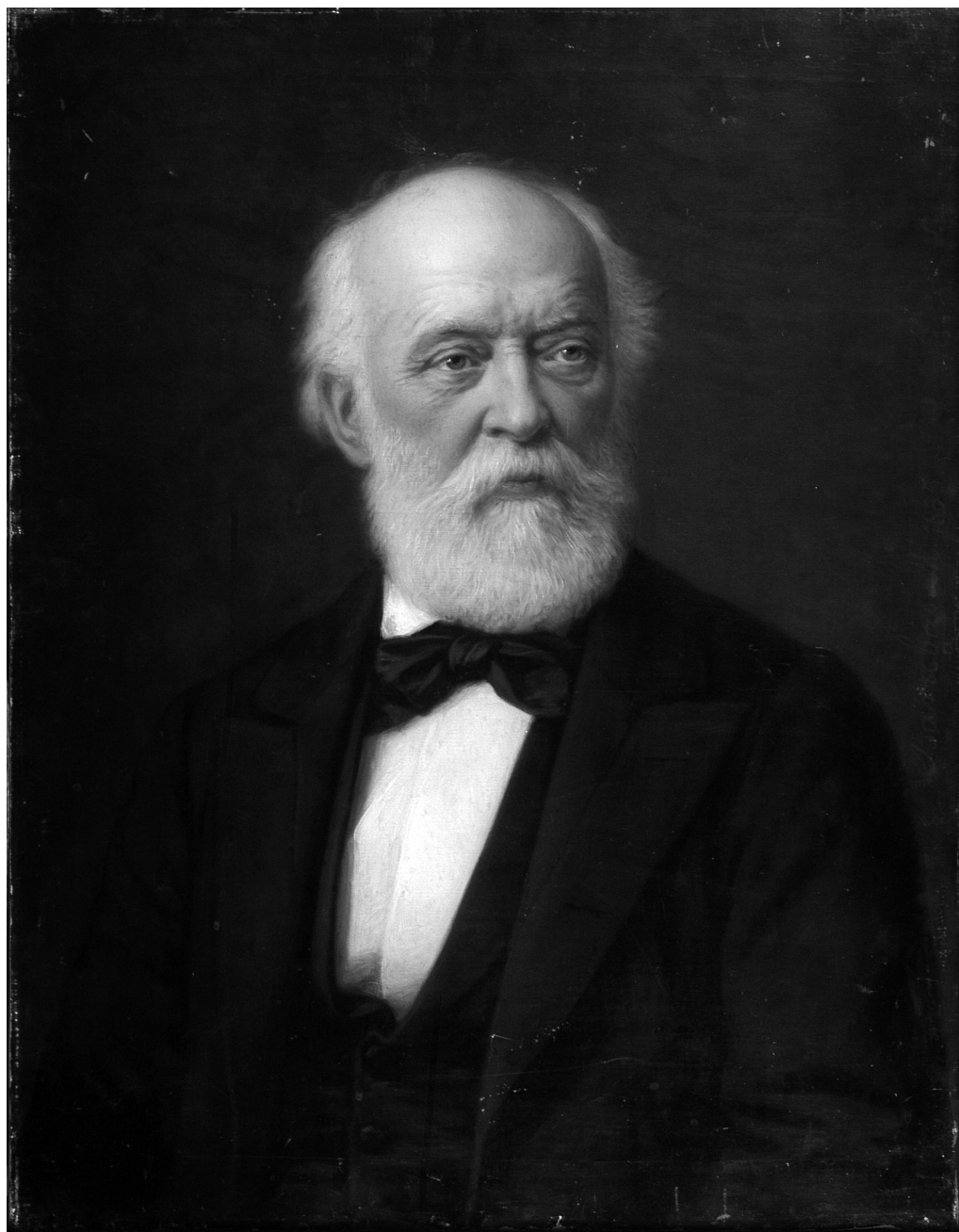

Fig. nr. 4. Barabás Miklós, *Portretul lui Kossuth Lajos*, ulei pe pânză, 735x575mm, semnat lateral dreapta, cu negru Barabas M. 1885, Transfer de la Muzeul de Artă al României , inv. nr. 577

Fig. nr. 5. Anonim austriac, *Femeie în albastru*, ulei pe pânză, 700x550mm, Prov. Sfatul popular al orașului Oradea, inv. 123